

«Anaitasunaren oharra» izeneko eranskintxo bat ere jarri beharra izan genuen artikulu batzuren ondoan, hain zuzen aldizkariaren izen ona eta jokabidea salbatzeagatik. Ohar hortan esan ohi zèn gauza bakarra, hauxe zen: artikulu hartan agertzen zèn ideologiaren eta hartutako jarreraren erantzule ez zela aldizkaria egiten.

A.—Aldizkari bakoitzak ba ditu bere norabideak, bere zentsura mota bat. Ba ahal zen zentsurarik ANAITASUNAn?

I.K.—Esan dugu Manifestua zela gure gidargia. Haren arabera hartzen genituen erabakiak Redakzioan.

Esan beharra dago ere, guk geuk artikuluak juzgatzeko genituela, ez gizonak. Esate baterako, eta kasurik ezagunena jartzearren, Gabriel Arestiren zenbait artikulu ez genituen pasatu, gure kondiziotan publikagarriak ez zirelako. Kasu batetan bakarrik zentsuratu da gizon bat, Jose Azurmendiren kasuan; eta hori Zelaietak bere kontura egin zuen, hari egindako eskutitza, bidali eta gero, Redakzioan irakurtuz.

A.—ANAITASUNAK salakuntza asko izan zituen urte horietan: ez-dakit-zein-ezkerretakoa zela, ez zela benetako euskaltzalea, eta abar. Ez ahantz, «etiketismoaren» garaietan gaudela.

I.K.—Gauza asko dago hemen esateko, eta bakoitza beraren lekuan uztea komeniko litzateke.

ANAITASUNARI buruz zer esan? Haseran, ANAITASUNA aldizkari zabala zen, irekia. Neurri handi batetan, denek idatz zezaketen. Taldeen arteko ekilibrio baten axolarik izan zuen Zelaietak. Egia da, ekilibrio galdu egin zela gerora. Baina zergatik galdu zen, hori arreta handiz aztertu behar litzateke. Gure ustez, talde eta joera bat bakarrekoei artikuluak eskatzen zitzaizkie. lako baino gehiago da, etortzen zirèn artikuluak batzurenak bakarrik zirelako. ANAITASUNAREN desekilibrioa eta idazle batzuren inflazioa, kanpoko giroak sortetaria da.

Desekilibrio honek susmoak sortertzen ditu, eta noski desekilibrioa handiagotzen. Ba dakigu, talde jakin eta pertsona ezagun batzuk, edo aldizkarian idazteari uko egin ziotela edo boikota agindu zutela, aldizkariaren eus-kaltzaletasuna ez zela behar adina agertzen eta. Boikotista horiek ezer guti lagundu dute bai ANAITASUNA eta bai euskaltzaletasuna. Bai ELAko batzu eta bai iparraldean bizi zirèn kultur mailako batzu, erretiratu edo boikota agindu beharrean, parte hartuz idazteari ekin bultzatzen, ANAITASUNA ez zatekeen desekilibratuko, ez.

Beste gauza bat. Boikot honek —boikota egon zen eta— desabonamenduak ugaldú egin zituen. Behera zihoran dena. Eta ekonomiazko egoera larrituz. Joseba Intxuastiri Redakziotik dei egin zitzaionean —hau jadanik ezaguna da—, ANAITASUNAK ekonomiazko zulo iragarria zuen.

hirugarren unada

Nire zuzendaritzaren kondaira oso laburra da. 1973.eko martxotik 1974.eko hazilerarte* izan nintzen ANAITASUNAREN zuzendari. Ikus daitekeenez, iragaitzazko* zuzendaritza izan da, hau da, Zelaieta jaunaren eta Joan Mari Torrealdairen arteko zubi. Tartean, Aita Imanol Berriatuaren behinbehineko* zuzendari ordeko-tza ere gogoan hartu beharko da.

Angel Zelaietak, 1972.eko urriaren 5ean, aldizkariaren zuzendaritza utzi zuenetik, ANAITASUNA zuzendaririk gabe zegoen. 1973.eko udaberrian bi arazo nagusi zituen hamabosterokoak: zuzendari berriaren izendapenarena, eta geroz eta larriago agertzen zen ekonomia-rena. Bi arazook elkarrekin ongi lotuta zetozen, izan ere ekonomiari ere zuzendari berriak eman beharko baitzion aurpegi.

Zuzendariaren izendapenak xuxen xuxen zuen aldizkariaren barne bizitzarekin zerikusirik franko, hain zuzen aldizkaria ez baitzen orduan jaiotzen zèn zerbait.

Historia bat zekarren berekin. Zelaieta jaunaren ardurapean aurreko urteetan lan egin zuen redakzio taldea gogoan genuen denok, eta, orobat,* aministrazioa zerraman eta redakzioan idazkaria zèn Josu Torre.

Legearren arabera,* aldizkariaren jabeari zegokion izendapen hura.* Baina, hau salbatuz ere, legez albotik eman behar zitzaion irtenbidea ANAITASUNARI. Hala ulertu zuten aldizkariaren redakzio lagunek. Une hartan ikusi zenez, posible izan zitekeen «Jakin»ekoek zuzendaritzan parte hartzea. «Jakin»en barnean, osteran hartuta geneduzkàn eginkizunengatik-eta, ez geunder berehalakoan hortarako gertu.* Izan ere, orduan eta geroztik ere beharrezkoa baita, ANAITASUNA eta «Jakin»ek, elkarrekin bat egin eta integratu gabe, bakoitzak beretik jotzea.

ANAITASUNAREN redakzio lagun zenbait etorri zitzaizkigun, eta beren argibide eta gogoak agertu zitakiguten (1973.eko otsaila*). Ikusi zenez, zerbait egin

nezakeen, redakzio taldeari batasun bat emanaz, eta ekonomia ere, beharbada, bideratuz. «Jakin»ekoek, zuzendarigai bat aurkeztea erabaki zuten. Eskaintza hau baiezeko kondizionatu bat zen, hau da, ANAITASUNaren beraren redakzio lagunen baiezekoari baldintzapetua. Neure zuzendari izendapena ez nuen inolaz ere onhartu behar haien gogoaren kontra.

Horren arabera, nonbramendurako kontratu proposamena izenpetu aurretik, elkarrekin biltzea eskatu nien ANAITASUNaren redakziokoei, hartzeko zeudèn deliberamenduak elkarrekin har genitzan. Isilpeko bozketaz* onhartu zuten redakziokoei izendapena eta honekin batera ekonomi berrikuntzarako plangintza bat ere. Ordurarteko redakzio talde berak segituko zuen aldizkarian. Horrela garbitu zen lehen arazoa.

Ezaguna denez, euskal aldizkariak zor hutsetan ibili ohi dira. ANAITASUNA ere ez da izan salbuespen* bat. 1973.eko udaberri hartan, ordea, larriagoa agertzen zen oraindik aldizkariaren egoera. Ekonomi gaixotasun harekin ez zitzaion hamabostekoari jarraibiderik ikusten. Ahal bezain lasterren konponketarik ukan zezan, batzordetxo bat eratu zuten redakzio taldekoek: Xabier Gereño, Imanol Berriatua eta hirurok arduratuko ginen ekonomi arazoaz.

Bi adabaki* eman genizkion geure zor lehergarriaren poltsa astunari: gastu jeneralak mugatu genituen lehenik, eta ekonomi arazoetarako kontseilari berriak bilatu. Hilabete batzutan hauxe izan zen gure buruhaus-

terik larriena. Nola salba, halegia,* aldizkaria itomen hartatik. Hilabete batzutan gogor lan egin zuen Pedro Mari Ezeizak gure fitxategietan, goitik behera arakatu,* zuzenduz, hobetuz... Nire zuzendaritza laburrean, Pedro Marik hartu zuen bere gain ANAITASUNako lanik elkorrena,* astunena. Lehenbiziko hestualdiok gainditu ondoren, beste eginkizun batekin hasi ginen.

Handik eta hemendik entzuten genuenez, ANAITASUNA aski* astuna gertatzen zen zenbait irakurlerentzat. Beharbada, irakaskizunez oso bete ateratzen genuen, beteegia; baina albistaritasun guttikoa. Horrexek eraman gintuen aldizkariaren horrialdeak eraberritzera. 1974.eko maiatzean burutu zen berriztapen hori. Albiste hautatuak eta euskal egoerari argigarri eta osagarri gertatuko zitzaizkionak izan ziren orduan, hamabosteroakoaren horrialdeak beteko zituztenak. Berrikuntzak, zirudienez, herritasun handiagoa ukanen zukeen. Uste dudanez, Torrealdairen eskuetan lortu du lan modu harek, ezarri dizkion aldaketen ondoren, premiazko zuèn albistearen eta komentarioaren arteko denduna.*

Bukatzeko, gogora dezagun komikia. Xabier Gereñoren asmo honek egile onak aurkitu ditu. 1974.ean eratu zen, komikia aterako zuèn taldea. Eskerrak, gerora hortan parte hartu duten guztiei. 1975.ean kalera irten den haurrentzako horri horrek ukanen ahal du jarraipenik!

Joseba INTXAUSTI

**Gaurkoa zarenorri
guk ezer eskaintzean,
biharko emakumeari ere
ari gara eskaintzen.**

Laguntza berriak
zuri ematean,
zure nekeak, zure kezka zaharrak
dihardugu arintzen.

Berriak dira,
zuretzat ditugun asmoak:
onhartzen zailtxoak beharbada,
guztiontzat baitira berriak.

Baina zein ederra den pentsatzea,
gaurko urrats zailok
aurrera gaituztela bideratzen,
biharko digutela
bidea urratzen!

Emakumearen Bankua.
Gaurkoa eta Biharkoa.

BANCO DE BILBAO

